

Posudek oponenta bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. ak. mal. Zdeněk Hůla

Oponent bakalářské práce: PhDr. Leonora Kitzbergerová, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Jan Vaněk

Obor: pedagogika a výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání

Název práce: Výtvarným uměním k environmentální senzitivě

Jan Vaněk se ve své bakalářské práci zabývá oblastí, která je pro výtvarnou výchovu nezbytným základem a zdrojem podnětů. Vizuelní vyjadřování niterného prožívání světa, ať je orientováno environmentálně, či zaměřeno pouze na komunikaci s vlastním nitrem subjektu, by mělo být jedním z nepřetržitě přítomných témat školní výtvarné výchovy. Jedná se však o oblast uchopitelnou především intuitivně, což přináší při jejím teoretickém zpracování charakteristické obtíže, které se projevují i v této práci. Autor pracuje především metodou introspekce, poctivě se snaží nalézt a pojmenovat souvislosti mezi výtvarným projevem a okolnostmi zážitku, jenž byl u jeho zrodu. Pracuje jak se zážitky vlastními, tak i se zkušenostmi svých vrstevníků. V těch pasážích textu, kde autor prezentuje své vlastní prožitky a své pojetí vztahu mezi vnímáním a tvůrčí činností, působí práce přesvědčivě především poctivou snahou o přesnou formulaci prožité zkušenosti a nalezených myšlenek. Bohužel tyto kvality jsou v dalších partiích textu zpochybněny obtížemi v hledání dalších souvislostí, a to především v oblasti teorie výtvarné výchovy. Autor se tak dostává do pozice výzkumníka, který sice získává bohaté zkušenosti a řadu výzkumných dat, ale nemůže s výsledky svého zkoumání odpovídajícím způsobem dále pracovat, protože teoretické rámce, v nichž se intuitivně pohybuje, zná jen letmo. Tento nedostatek se projevuje například v podobě druhotných citací, kdy důležité prameny jsou přítomny pouze v zastoupení, ale také v absenci konkrétnějších pedagogických kontextů, především vazeb na Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Autor se přitom svými experimenty pohybuje na velmi inspirativním rozhraní, které v devadesátých letech minulého století, kdy se začínaly formulovat v současnosti platné kurikulární dokumenty, rozdělovalo tehdejší českou teorii výtvarné výchovy. Jedná se o rozhraní mezi pojetím sémiotickým, nahlížejícím na žákovskou tvorbu jako na průsečík individuálních dispozic a sociálních a kulturních vlivů a akcentujícím její komunikační aspekty, a pojetím výtvarné výchovy jako výchovy „duchovní a smyslové“, právě s důrazem na niternost a subjektivitu žákovské tvorby. Autorova výhradní orientace na subjektivní prožitek mu tak paradoxně brání v ukotvení práce v jejím vlastním teoretickém kontextu. Rezervy bychom našli také v oblasti výtvarné teorie a historie, pojmenována je sice souvislost s dílem Jacksona Pollocka a Miloše Šejna, ale v českém kontextu můžeme postrádat například Olgu Karlíkovou či Karla Malicha, abychom vybírali z těch, jejichž dílo nese stopy podobných tvůrčích postupů, které by mohly autorovi usnadnit teoretické bádání.

Otázky k obhajobě:

- 1) Vyhledejte v RVP ZV očekávané výstupy odpovídající vašim experimentům a formulujte k nim odpovídající dílčí výstupy.
- 2) Pokuste se blíže určit vztah svých experimentů k obsahu platných kurikulárních dokumentů. Využijte při hledání pramenů termín „duchovní a smyslová výchova“.

V Praze dne 25. srpna 2013

PhDr. Leonora Kitzbergerová, Ph.D.